

30.12.2008

Dnro 515/4/07

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuula Aantaa

TOIMEENTULOTUEN TAKAISINPERINTÄ JA KUNNAN VAHINGONKORVAUSSAATAVIEN KUITTAUS KELA-ETUUKSISTA (seloste)

Kauhajoen kaupungin päihdehuollon ohjaaja ja sosiaalityöntekijä olivat pyytäneet kantelijalta valtakirjaa menettelyyn, jossa Kansaneläkelaitoksen (Kela) kantelijalle maksamat etuudet, joita ei asiakirjoissa tarkemmin yksilöity, olisi maksettu kaupungin välitystilille tarkoituksena periä etuuksista 50 euroa kuukaudessa kaupungille sille aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi ja muiden maksamatta jääneiden maksujen suoritukseksi sekä vähentää samassa tarkoituksessa kantelijalle myönnetystä toimeentulotuesta 50 euroa kuukaudessa kunnes kaupungin saatavat olisi kokonaan suoritettu. Kantelija ei ollut kuitenkaan suostunut valtakirjan allekirjoittamiseen.

Oikeusasiamies totesi, että asiakkaan oikeusturva voi vaarantua tilanteessa, jossa Kela-etuus siirretään valtakirjalla kunnan sosiaalitoimelle toistaiseksi sen käyttötarkoitusta tarkemmin määrittelemättä. Oikeusasiamies totesi myös, että toimeentulotukea saa periä takaisin vain toimeentulotukilaissa säädetyillä perusteilla. Suostumus ei ole toimeentulotukilaissa säädetty peruste toimeentulotuen takaisinperinnälle. Toimeentulotuen takaisinperintä ei voi perustua yksinomaan asiakkaan suostumukseen. Oikeusasiamies piti yleisesti ottaen epäasianmukaisena menettelynä suostumuksen pyytämistä tilanteissa, joissa suostumuksen antajan saattaa olla vaikea kieltäytyä pyynnöstä sen antamiseen.

Oikeusasiamies katsoi, että tässä tapauksessa ei ollut lainmukaisia perusteita toimeentulotuen takaisinperimiseksi. Myöskään kunnan mahdollisia vahingonkorvaussaatavia ei voida kuitata asiakkaalle maksettavista Kelan etuuksista. Koska kantelija ei ollut suostunut allekirjoittamaan valtakirjaa, ei takaisinperintä tai kuittaus hänen kohdallaan toteutunut. Tämän vuoksi oikeusasiamies tyytyi tässä yhteydessä saattamaan esittämänsä käsitykset Kauhajoen kaupungin perusturvaosaston tietoon.